

ЕКОЛОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ УРОЧНОЇ ТА ПОЗАУРОЧНОЇ РОБОТИ

І. В. Андрусенко

Формування екологічної діяльності молодших школярів ми розглядаємо як основу вироблення у них екологічно доцільного способу життя. Ця діяльність може відбуватися як навчально-дослідницька, інформаційна, просвітницька, природоохоронна.

Вибір форми організації екологічної діяльності учнів у процесі урочної та позаурочної роботи залежить від поставленої мети й запроектованого результату, що стосується втілення ідеї сталого розвитку – спрямованості навчання на зміну життєвої поведінки школярів, забезпечення взаємозв'язку між особистісними цінностями і діями особистості, поєднання навчально виховного процесу із повсякденним життям.

Основними умовами ефективності формування екологічних умінь постає: варіативність змісту і форм діяльності; активне включення учнів у дослідницьку діяльність; сприйняття учнями екологічної інформації на особистісному рівні; формування емоційно-ціннісного ставлення до себе як частини природи; діяльнісний підхід у формуванні екологічних умінь, який сприятиме соціалізації особистості.

Під час констатувального експерименту проведено аналіз педагогічних спостережень, котрий засвідчив, що уроки природознавства мають вагомий потенціал для формування екологічних умінь, який не використовується повною мірою; методика реалізації організаційних форм потребує удосконалення в плані якісного моделювання кожного етапу навчальної діяльності, вибору доцільних методів і засобів навчання, які забезпечують екологічний розвиток. З'ясовано основні причини, що утруднюють можливості формування екологічних умінь, а саме: відсутня система уроків з екологічним змістом; екологічно-спрямована позаурочна діяльність відбувається переважно стихійно, екологічні проекти не забезпечені належним супроводом. Крім того, педагоги вказують на відсутність відповідної матеріально-технічної та методичної бази.

Для розроблення дидактико-методичного забезпечення процесу формування екологічних умінь молодших школярів на етапі формування експерименту проведено відбір екологічного змісту навчання, який може реалізовуватись у процесі урочної та позаурочної роботи; розроблено дидактичні матеріали на допомогу вчителю, зокрема практичні завдання екологічного характеру; запропоновано методичні прийоми, доцільні для формування в учнів екологічних умінь; підготовлено роботи для контролю перебігу екологічної діяльності учнів, таблиці для їх аналізу.

Апробація означеного доробку дає підстави вважати, що формування екологічних умінь у процесі урочної та позаурочної роботи є основою вироблення у молодших школярів екологічно доцільного способу життя в сучасних соціальних і екологічних умовах.